

מסורת הש"ס

(א) [מגילה ג, א], **(ב)** [שם ע"ש היט';] **(ג)** [כתובות קיז: פירוש חז"ס שודדים על ארץ ישראל ונחלם שודדים אחרים ושודדים המשודדים וישראל עמקן; ערוך בערך טו ד']; **(ד)** [נלקוט אמת רב פסא, (ז) [שבת קיג:];] **(ו)** שבת קיז, ב"ק לא;] **(ז)** [ועי' היטב (מוס') בשבת קיז: תראה שם בגמרא ובפרש"י דהתם שטייטס גדולים בלשון ונגרס' אחרת וזרין ישוב למאד]; **(ח)** [נעלי נב; ועי',] **(ט)** [דניאל י,]

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גיורא וכו' לאו עשירי הוה, ובגמיי פרשת יתרו דעשרה ידועות ממגרים בן חס עד יתרו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' שומר מה מליץ י"ב לא אחא בוקר, בן גי' רש"י: **[ב]** שם אמר רב, י"ב פסא: **[ג]** שם תגלת פלאסר, י"ב פלאסר פלאסר וזה סדרן פול תגלת פלאסר (מ"ז טו) תגלת פלאסר שם טו) תגלת פלאסר תגלת פלאסר (ד"ה ה) גלגלמאסר סרגון אסנפר וכוה 5"4 למה שחקר רש"י ד"ה אסנפר):

מוסף רש"י

דאינורו נביאי, שמתנחל לישראל בשליחותו של מקום והוא לא נשתלה לישראל בשום נבואה (נבייה ג,2). מאי טעמא איבערת, דכתיב בקרא אצל חרדה גדולה נפלה עליהם ויכרתו כהנחא (שם), מולייהו, שר של כל אדם למעלה (שם), לינשוף, ידלג (שם), בזווי ובזווי דבזווי, שולטס אחר שולטס (כתובות קיב), תחת כבודו ולא כבודו ממש, בין לרי יוחנן בין ל"א גופן נשרף, אלא לרי יוחנן משמע ליה תחת כבודו כמו תחת רגליו, לשון תתמי, וכנודו הייט בגדיו, ור"ק תחת בגדיהם של חיילתיו של סנחריב יקד יקוד ולא בגדיהם נשרפו, ור"א משמע ליה תחת תחת חליפין, כמו ישלם תחת השור, משום דר"א לא קרי למאניה מכדכותא, לכן ע"כ כנודו הייט גופו, ור"ק כנודו ממש שרף ותתמיז יאה אפר וטיפה יקוד אש (שבת קיג).

אינהו עדיפי מיניה וכו'. איידי דגררא בעלמא קמני הכא ומילתא בלפי נפשה היא וכרוז ספרים אינה כמוזה: **מ"ט איבעות.** דכתיבט) אצל חרדה גדולה נפלה עליהם: **לנשוף.** לדלוג: **במקום הענופה.** דלא מנזי קרי: **לימא הכי.** לחס כלומר לך אצל העזים והניחני: **מ"ס שצמיצת** למרבה המשרה סתום לכך נסתם לומר נסתמו הדברים שעלו במחשבה ולא נעשה. **ל"א שזיקש** הקצ"ה לסתום כרומיהן של ישראל שזקש לעשותו משית. ומורי רבי פירש לפי שנסתם פיו של חזקיה ולא אמר שירה: **כל הנסים הללו.** שניצל מסנחריב ונתרפא מחליו: **שר העולם.** מלאך שכל העולם מסור בידו: **שמענו כזי** ללדיק. שר העולם שאמר עשה כציונו של דדיק: **רוי לי רוי לי.** נסתרות שלי הן ואני יודע עד מה מעכב: **אמר נביא אוי לי עד מסי.** יבא משיח: **עד דאסי בזווי וזווי דזווי.** עד שנתכזו שונאי ישראל כמה פעמים: **שר הרוחות.** שהנשמות נפקדות אכלו והיינו משא דומה כך אמר דומה אלי קורין הרוחות על עסקי שעיר עשו ואומר לי שומר מה מלילה הקצ"ה שהוא שומר מה **אומר מן הגלות** שהוא כלילה: **שומר מה מליץ.** מה דבר מתי קן הגאולה מליץ זה: **אחא בקר.** בתמיה. ואית ספרים דלא כתיב זהו ונכון. אמר להם השר כך אמר שומר הקצ"ה אחא בקר גאולה תבא וגם לילה אצל מתחלה תהיה גלות הרבה. **ל"א** שיגאלו ויבנה מקדש שני ויחזרו ויגלו גלות זה. **ל"א וגם לילה** לרשעים וכן תרגומו מוכיח אית אגר ללדיקיא ואית פורענות לרשיעיא: **אס סצעיון.** אס תזקשו להגאל: **צעיו.** זקשו רחמים: **שזנו.** בתשובה ואמיו לגאולה: **גנאי הוא.** דבר מגונה עשו: **חרב חדה.** שכל את עצמו ונתגייגר: **חודוין חודוין.** קמטין קמטין שהיה מיצר מאד על מפלת מלכס: **גיורא עד עשרה דרי.** הכי הוא משל בני אדם ומיהו יתרו * לאו עשירי הוה: **פלא**

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

צד.

תורה אור

1. למרבה המשרה ולשלום אין קץ על פסא דוד ועל ממלכתו להקיב אתה ולסעדה במשפט ובידקה מעתה ועד עולם קנאת יי צבאות תעשה זאת:

ישיעיהו ט ו

2. מכנף הארץ וזרת שמענו צבי לצדיק ואמר דוד לי רוי לי אוי לי בגדים בגדו ובגד בגדים ישיעיהו כד טו 3. משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה מליץה שמר מה מליץ.

ישיעיהו כא יא

4. אמר שמר אתה בקר וגם לקלה אם תביעין בעיני שבו אהיה:

ישיעיהו כא יב

5. ויאמר יתרו ברוך יי אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הוציל את הָעָם ממתחת יד מצרים: שמות יח י 6. ויחד יתרו על כל השוכה אשר עשה יי לישראל אשר הצילו מיד מצרים:

שמות יח ט

7. לבן ישלח ואדון יי צבאות במשמיו דרון ותחת כבודו יקד יקד ביקוד אש: ישיעיהו טו 8. בי ילד ילד לנו בן נתן לנו ותהי המשרה על שכמו וקרא שמו פלא יועץ אל גבור אביעד שר שלום: ישיעיהו ט ה 9. בימי פקד מלך ישראל בא תגלת פלאסר מלך אשור ויחש את עיני ואת אבל בית מעקה ואת גזוז ואת קדש ואת חצור ואת הגלעד ואת הגלילה כל ארץ נפתלי וגליל אשורה:

מלכים ב טו כט 10. ויבא עליו תגלת פלאסר מלך אשור ויצר לו ולא חוקק:

דברי הימים ב כח ב

11. עליו עקלה שלמנאסר מלך אשור ויהי לו הושע עבד ויחש לו מנחה: מלכים ב יז ג 12. כאן פול מלך אשור על הארץ ויהי מנחם לפול אלק כבר כסף להיות ידיו אתו להחזיק הממלכה בידו:

מלכים ב טו יט

13. בשנת בא תרתן אשדודה בשלח אתו סרגון מלך אשור וילחם באשדוד וילפדה:

ישיעיהו כ א

14. ושאָר אַמִּיאָד די הגלי אסנפר רבא ויפקרא והותב המו בקריה די שמרין ושאָר עבֿר נהרה ובענת: עורא די י

15. עד באי ולקחתי אתכם אל ארץ בארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ וית יצהר הרבש וחזו ולא תמתו ולא תשמעו אל חוקיהו בי יסית אתכם לאמר יי יצילנו:

מלכים ב יח לב

יועץ אל גבור אזי עד שר שלום: **שחיוק ישראל.** העוסקין בתורה כדלקמן ^[פ"ב]: **סגלם פלאסר.** שם אחד הוא דכתיב צימי פקח בן רמליה ^[מ"ב טו] **זא** תגלת פלאסר מלך אשור: **אסנפר.** חד רבא חד ויקירא חד: **כלפי מעלה.** כדלקמן שחירף ע"י מלאך: **אל ארץ כארנכס.**

ולא אמר מוטצת מארנכס: **קא משקרים.** שהרי אין ארץ מעולה הימנה ולכן לא אמר מוטצת מארנכס: **להיבא אגלינשו.** סנחריב לעשרת השצטים דכתיב (מלכס ז יח) וינחם כחלם ובחצור נהר גוזן וערי מדי הי נינוו אותן מקומות: **אצל ישראל.** כי אגליניהו סנחריב ספרו בגנותה של א"י דכי מטו לאזתו מקום ששמו שז אמרו שויא לארעין זאת הארץ שויא לארצנו וכשנצא למקום ששמו עלמין אמרו כי עלמין זה המקום שז ליירושלים ענקרלת בית עולמים: כשנצא למקום ששמו שז מרי אמרו על חד תרין כלומר זה יפה פי שנים כמקומנו. ועל שם כך נקרא כל אותן מקומות כך: **ה"ג סחס כנודו ולא כנודו ממש.** דכנודו ממש משמע כשרו וגופו תחס כנודו משמע תחס הגוף והכשר כלומר נשמה שצמון הגוף והשתא אמר תחס כנודו ולא כנודו ממש נשמה שצמון הגוף אלא האי כנודו היינו כנודו דתחת כנדיהם נשרפו וכי הא דרבי יוחנן וכו' דכל הגוף נשרף תחס הכגדים. ולא גרסי' תחס כנודו ולא תחס כנודו ממש דמשמע דמקרא נפקא ליה דהאי תחס כנודו לא תחס כנודו ממש ומהיכא תיפוק ליה האי אצל השתא דדרשא בעלמא דריש ליה: **סחס כנודו ממש.** תחס גופו ממש שהגוף קיים ונשמה נשרפת: **צעלמו.** הוא עצמו ולא ע"י שליח לא היה ציוי כל כך ולכן הקצ"ה כמו כן נפרע ממנו צעלמו ולא נתבייש כל כך דליתו דומה מתבייש מן הגדול למתבייש מן הקטן: על

אצל דומה אמרו לו שומר מה מלילה שומר מה מליץ ^[א] 4אמר שומר אתא בקר וגם לילה אם תבעיון בעיוי שובו אתיו תנא משום רבי פפיים גנאי הוא לחזקיה

וסייעתו שלא אמרו שירה עד שפתחה הארץ ואמרה שירה שנא' ⁵מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וגו' כיצא בדבר אתה אומר ⁶ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם משום רבי פפיים גנאי הוא לחזקיה וששים ריבוא שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך ה' ⁷לכן ישלח הארון ה' צבאות במשמניו רוזן מאי במשמניו רוזן אמר הקב"ה יבא חזקיהו על בשרו ושמואל אמר שנעשה חדודים חדודים כל בשרו אמר רב ⁸ ^[ב] היינו דאמרי אינשי גיורא עד עשרה דרי לא תבוה ארמאי קמיה ⁹לכן ישלח הארון ה' צבאות מסנחריב שיש לו שמונה שמות חזקיה דכתיב ¹⁰כי ילד יולד לנו בן נתן לנו ותהי המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום והאיכא חזקיה שחזקו יה דבר אחר חזקיה שחיוק את ישראל לאביהם שבשמים סנחריב דכתיב ביה ^[ג] ¹¹תגלת פלאסר ¹²פלנאסר ¹³שלמנאסר ¹⁴אסנפר רבא ויקירא והאיכא סנחריב שסיחתו ריב דבר אחר שסח וניחר דברים כלפי מעלה א"ר יוחנן מפני מה זכה אותו רשע לקרותו אסנפר רבא ויקירא מפני שלא סיפר בגנותה של ארץ ישראל שנאמר ¹⁵עד בואי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם רב ושמואל חד אמר מלך פקח היה וחד אמר מלך טיפש היה למאן דאמר מלך פקח היה אי אמינא להו עדיפא מארעייכו אמרו קא משקרת ומאן דאמר מלך טיפש היה אם כן מאי רבותיה להיכא אגלי להו מר זוטרא אמר לאפריקי' ורבי חנינא אמר להרי סלוג אבל ישראל ספרו בגנותה של ארץ ישראל כי מטו שוש אמרי שויא כי ארעין כי מטו עלמין אמרו כעלמין כי מטו שוש תרי אמרי על חד תרין ¹⁷ותחת כבודו [יקד] יקוד כיקוד אש א"ר יוחנן תחת כבודו ולא כבודו ממש ¹⁸כי הא דרבי יוחנן קרי ליה למאני מכבודתי ¹⁹רבי אלעזר אמר תחת כבודו ממש כשריפת בני אהרן מה להלן ²⁰שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה פרעה שחירף בעצמו נפרע הקב"ה ממנו בעצמו סנחריב שחירף ע"י